NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY CHRISTINE STIX-HACKL

prednesené 12. septembra 2006 [1]

I — Úvod

1. V prejednávanom prípade Giudice di pace di Monselice (Taliansko) požiadal Súdny dvor o výklad článkov 2, 3 a 12 smernice 2000/13/ES [2]. V podstate ide o určenie, kto môže byť považovaný za zodpovedného podľa práva Spoločenstva za to, že údaje uvedené na nálepke predbalenej potraviny — v predmetnom prípade údaj týkajúci sa alkoholometrického titra bylinkového likéru — v skutočnosti nezodpovedajú zistenej hodnote. Vzhľadom na okolnosti prejednávaného prípadu prichádzajú do úvahy jednak samotní výrobcovia zodpovední za výrobu a predbalenie výrobku a jednak — bežný — predajca potraviny, so sídlom v inom členskom štáte.

II — Právny rámec

A — *Právna úprava Spoločenstva*

2. Smernica 2000/13 z dôvodu jasnosti a zrozumiteľnosti kodifikovala a zrušila [3] smernicu 79/112/EHS [4].

3. Odôvodnenie č. 6 smernice 2000/13 znie:

„Prvoradým dôvodom pre každé pravidlo týkajúce sa označovania potravín má byť potreba informovať a chrániť spotrebiteľa."

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín (Ú. v. ES L 109, s. 29; Mim. vyd. 15/005, s. 75).

3 — Pozri odôvodnenie č. 1 smernice 2000/13.

4 — Smernica Rady z 18. decembra 1978 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 33, 1979, s. 1).

4. Článok 1 ods. 1 smernice 2000/13 stanovuje, že:

„Táto smernica sa týka označovania potravín, ktoré vo svojej podstate má poskytnúť informáciu konečnému spotrebiteľovi a určitých aspektov týkajúcich sa prezentácie a reklamy potravín."

Článok 1 ods. 3 smernice 2000/13 definuje určité pojmy. „Predbalená potravina" [5] znamená „akúkoľvek jednotlivú položku určenú na prezentáciu ako takú pre konečného spotrebiteľa a pre hromadné stravovacie zariadenia, ktorá pozostáva z potraviny a obalu, do ktorého bola vložená predtým, ako bola ponúknutá na predaj, obaľujúci potravinu úplne alebo čiastočne, ale v každom prípade takým spôsobom, že obsah nemôže byť zamenený bez otvorenia alebo výmeny obalu".

5. Článok 2 ods. 1 smernice 2000/13 obsahuje okrem iného nasledujúce ustanovenia:

„1. Použité označenie a metódy nesmú:

a) byť také, aby uviedli kupujúceho do omylu ohľadom podstaty látky, najmä:

i) pokiaľ ide o vlastnosti potraviny a hlavne druhu, identity, vlastností, zloženia, množstva, trvanlivosti, pôvodu alebo miesta pôvodu, spôsobu výroby alebo produkcie;

ii) pripisovaním takých účinkov alebo vlastností potravine, aké nemá;

iii) poukazovaním, že potravina má osobitné vlastnosti, keď v skutočnosti všetky podobné potraviny majú takéto charakteristiky;

b) ...“

6. Článok 3 ods. 1 smernice 2000/13 obsahuje podrobný zoznam pojmov, ktoré musia byť uvedené na označení potravín. Medzi týmito pojmami sa v bode 7 uvádza „meno a obchodné meno a adresa výrobcu alebo

5 — Článok 1 ods. 3 písm. b).

baliarne alebo predávajúceho, ktorý je etablovaný [usadený — *neoficiálny preklad*] v rámci spoločenstva“ a v bode 10 „v prípade nápojov obsahujúcich viac ako 1,2 % objemu alkoholu, skutočný alkoholometrický titer (obsah alkoholu)“.

7. Článok 12 smernice 2000/13 uvádza:

„Pravidlá týkajúce sa alkoholometrického titra (obsahu alkoholu) na objem v prípade výrobkov, ktoré spadajú pod položky Nos 22.04 a 22.05, sa ustanovia v osobitných ustanoveniach spoločenstva platných pre takéto výrobky.

V prípade ostatných nápojov, ktoré obsahujú viac ako 1,2 % objemu alkoholu, tieto pravidlá sa ustanovia v súlade s postupom ustanoveným v článku 20 ods. 2.“

8. Pravidlá týkajúce sa alkoholometrického titra na objem podľa článku 12 smernice 2000/13 sú upravené v ustanoveniach smernice 87/250/EHS [6].

6 — Smernica Komisie z 15. apríla 1987 o uvádzaní objemovej koncentrácie alkoholu v označení alkoholických nápojov určených na predaj konečnému spotrebiteľovi (Ú. v. ES L 113, s. 57; Mim. vyd. 13/008, s. 275).

9. Článok 3 ods. 1 smernice 87/250 stanovuje okrem iného, že:

„Kladné a záporné odchýlky povolené pri uvádzaní objemovej koncentrácie alkoholu a vyjadrené v absolútnych hodnotách sú tieto:

a) nápoje nižšie neuvedené:

0,3 % obj.;

...“

10. Článok 3 ods. 1 smernice 87/250 určuje:

„a) V prípade predbalených potravín sú údaje stanovené v článkoch 3 a 4 ods. 2 uvedené na predbalení alebo na k nemu pripojenej nálepke.

b) Bez ohľadu na písmeno a) a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia spoločenstva týkajúce sa nominálnych množstiev v prípade, keď predbalené potraviny sú:

— určené pre konečného spotrebiteľa, ale sa predávajú v štádiu pred predajom konečnému spotrebiteľovi a kde predaj pre hromadné stravovacie zariadenie nie je zahrnutý do tohto štádia,

— určené na dodávku pre hromadné stravovacie zariadenia na prípravu, spracovanie, rozdelenie alebo rozkrájanie,

— je potrebné uvádzať údaje, ktoré sa vyžadujú na základe článkov 3 a 4 ods. 2, iba v obchodných dokumentoch týkajúcich potravín v prípade, keď je možné zaručiť, že takéto dokumenty obsahujúce všetky informácie o označení buď doprevádzajú potraviny, ktorých sa týkajú, alebo sa odoslali pred alebo v rovnakú dobu, ako bola uskutočnená dodávka.

c) V prípade uvedenom v bode b) údaje, ktoré sú uvedené v článkoch 3 ods. 1 bod 1, 5 a 7 a kde je to vhodné, údaje uvedené v článku 10 sa tiež uvedú na vonkajšom obale, v ktorom sa potraviny ponúkajú na predaj."

11. Napokon, článok 14 smernice 2000/13 stanovuje, že:

„V prípade, keď sa potraviny ponúkajú na predaj konečnému spotrebiteľovi alebo hromadnému stravovaciemu zariadeniu bez predbalenia, alebo keď sa potraviny balia na žiadosť spotrebiteľa v priestoroch predajne, alebo sa predbalia s cieľom priameho predaja, príjmu členské štáty podrobné pravidlá týkajúce sa spôsobu uvádzania údajov uvedených v článku 3 a článku 4 ods. 2.

Môžu rozhodnúť o tom, aby sa všetky alebo niektoré z týchto údajov nevyžadovali za predpokladu, že zákazník v každom prípade obdrží dostatočné informácie."

12. Okrem toho je potrebné uviesť nariadenie (ES) č. 178/2002 [7]. Odôvodnenie č. 30 tohto nariadenia stanovuje:

„Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku vie najlepšie vypracovať bezpečný systém

7 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 463).

dodávky potravín a zabezpečiť, že potraviny, ktoré dodáva, sú bezpečné; a tak by mal niesť primárnu zákonnú zodpovednosť za zabezpečenie potravinovej bezpečnosti. I keď v niektorých členských štátoch a oblastiach potravinového práva táto zásada existuje, v iných oblastiach buď nie je explicitná, alebo príslušné orgány členského štátu prevzali na seba inú zodpovednosť prostredníctvom kontrolných činností, ktoré vykonávajú. Také rozdiely majú tendenciu vytvárať prekážky obchodu a deformovať konkurenciu medzi potravinárskymi podnikmi v rôznych členských štátoch."

v podnikoch, ktoré riadia, zabezpečia, aby potraviny alebo krmivá spĺňali požiadavky potravinového práva, ktoré sa týkajú ich činností a budú overovať, či sa také požiadavky plnia.

2. Členské štáty uvedú do účinnosti potravinové právo a budú monitorovať a overovať, či prevádzkovatelia potravinárskych a krmivárskych podnikov plnia príslušné požiadavky potravinového práva vo všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie.

13. V článku 3 ods. 3 nariadenia č. 178/2002 je uvedená nasledujúca definícia:

„Na účely tohto nariadenia ‚prevádzkovateľ potravinárskeho podniku' znamená fyzické alebo právnické osoby zodpovedné za zabezpečenie toho, aby sa v potravinárskom podniku pod ich kontrolou plnili požiadavky potravinového práva."

S týmto cieľom budú viesť systém úradných kontrol a iných činností tak, ako to vyžadujú okolnosti, vrátane informovania verejnosti o bezpečnosti potravín a krmív a riziku potravín a krmív, dohľadu nad bezpečnosťou potravín a krmív a iných monitorovacích aktivít týkajúcich sa všetkých stupňov výroby, spracúvania a distribúcie.

14. Článok 17 nariadenia č. 178/2002 nazvaný „Zodpovednosti" stanovuje:

„1. Prevádzkovatelia potravinárskych a krmivárskych podnikov vo všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie

Členské štáty tiež ustanovia pravidlá o opatreniach a pokutách uplatniteľných na porušenia potravinového práva a práva týkajúceho sa krmív. Opatrenia a pokuty musia byť účinné, primerané a odrádzajúce."

B — *Vnútroštátna právna úprava*

15. Smernica 2000/13 bola do talianskeho právneho poriadku prebratá legislatívnym dekrétom č. 181 z 23. júna 2003, ktorým bola prebratá smernica 2000/13/ES [8] a zmenený predchádzajúci legislatívny dekrét č. 109 z 27. januára 1992, ktorým boli prebraté smernice 89/395/EHS a 89/396/EHS týkajúce sa označovania, prezentácie a reklamy potravín [9] (ďalej len „legislatívny dekrét č. 109/92").

16. Článok 12 ods. 3 legislatívneho dekrétu č. 109/92 stanovuje, že:

„Kladné a záporné odchýlky povolené pri uvádzaní objemovej koncentrácie alkoholu a vyjadrené v absolútnych hodnotách sú tieto:

...

d) 0,3 % obj. pre iné nápoje, ako sú tie uvedené v bodoch a), b) a c)."

17. Článok 18 ods. 3 uvedeného zákonného dekrétu uvádza:

„Za porušenie ustanovení [článku 12] možno uložiť administratívnu pokutu vo výške 600 až 3 500 eur."

III — Skutkové okolnosti, konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

18. Dňa 13. marca 2003 predstavitelia Unità Locale Socio Sanitaria (ULSS) č. 17 Azienda Autonoma Conselve-Este Monselice-Montagnana (oblastné sociálno-zdravotnícke zariadenie Conselve-Est — Monselice-Montagnana) zostavili protokol z odobratia piatich vzoriek bylinkového likéru nazvaného „amaro alle erbe" z regálov v predajni spoločnosti Lidl Italia Srl (ďalej len „Lidl Italia"), sis 33 via Colombo, v Monselice. Z údajov na nálepke vyplýva, že dotknutý alkoholický nápoj je vyrábaný v Nemecku spoločnosťou Jürgen Weber GmbH.

19. Odobraté vzorky boli 17. marca 2003 podrobené analýzam oblastnej služby ARPAV (regionálna agentúra na prevenciu a ochranu životného prostredia Benátok) v Padove. Tieto analýzy preukázali alkoho-

8 — GURI č. 167 z 21. júla 2003.

9 — Riadna príloha GURI č. 39 zo 17. februára 1992.

lometrický titer nižší ako titer 35 % uvedený na nálepke bylinkového likéru predávaného spoločnosťou Lidl Italia. Zistené hodnoty prekračovali hranicu odchýlky 0,3 % stanovenú pre tento druh nápojov.

20. Iné analýzy, ktoré dala Lidl Italia vykonať laboratóriom schváleným vnútroštátnou zdravotníckou službou, naopak preukázali obsah alkoholu zhodný s tým, ktorý uviedol výrobca na nálepke výrobku. Nové kontrolné analýzy vykonané Vyšším zdravotníckym inštitútom však potvrdili, že alkoholometrický titer bol nižší, hoci v menšom rozsahu, ako ten, ktorý je uvedený na nálepke výrobku.

21. Sociálno-zdravotnícke zariadenie č. 17 sa opieralo o výsledky citovaných analýz, keď 3. júla 2003 konštatovalo, že Lidl Italia porušila článok 12 ods. 3 písm. d) legislatívneho dekrétu č. 109/92. Comune di Arcole, žalovaná vo veci samej (ďalej len „žalovaná"), v závere administratívneho konania 23. decembra 2004 prijala rozhodnutie, v ktorom uložila Lidl Italia pokutu vo výške 3 115 eur.

22. Lidl Italia napadla toto rozhodnutie s odôvodnením, že jej nemožno pripísať uvedené porušenie, keďže nie je výrobcom predmetného výrobku, ale ho iba uvádza na trh vo svojich predajniach.

23. Giudice di pace di Monselice sa domnieva, že rozhodnutie závisí od výkladu článkov 2, 3 a 12 smernice 2000/13. Za týchto podmienok prerušil konanie a uznesením z 12. júla 2005, doručenému do kancelárie Súdneho dvora 12. augusta 2005, požiadal Súdny dvor, aby sa v prejudiciálnom konaní vyjadril k nasledujúcim otázkam:

„1. Má sa smernica 2000/13/ES, pokiaľ ide o potraviny určené na dodanie v nespracovanom stave, ako sú definované v článku 1, vykladať tak, že povinnosti, ktoré stanovuje a ukladá, najmä v článkoch 2, 3 a 12 sa vzťahujú výlučne na výrobcu dotknutej potraviny?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, majú sa články 2, 3 a 12 smernice 2000/13/ES vykladať tak, že vylučujú možnosť, aby bežný predajca, usadený v členskom štáte, potraviny určenej na dodanie v nespracovanom stave (definovanej v článku 1 smernice) vyrobenej subjektom usadeným v odlišnom členskom štáte, bol považovaný za zodpovedného za porušenie konštatované orgánom verejnej moci, ktoré spočíva v nepresnej hodnote (v prejednávanom prípade alkoholometrického titra) uvedenej výrobcom

na nálepke potravinárskeho výrobku, a následne sankcionovaný, hoci (ako bežný predajca) len uvádza na trh potravinársky výrobok tak, ako je dodaný výrobcom?“

IV — O prejudiciálnych otázkach

A — *Úvodné poznámky*

24. Najskôr je vhodné pripomenúť, že v rámci súdnej spolupráce v oblasti prejudiciálneho konania je úlohou vnútroštátneho súdu konštatovať a posúdiť skutočnosti v prejednávanej veci, kým úlohou Súdneho dvora je poskytnúť vnútroštátnemu súdu údaje týkajúce sa výkladu, ktoré sú nevyhnutné na vyriešenie konkrétneho sporu.

25. V prejednávanom prípade ide v podstate o odpoveď na otázku, kto nesie zodpovednosť za presnosť údajov uvedených na nálepke predbaleného potravinárskeho výrobku vzhľadom na ustanovenia práva Spoločenstva v oblasti označovania potravinárskych výrobkov. Kým prvá prejudiciálna otázka v tejto veci sa týka zodpovednosti výrobcu, druhá prejudiciálna otázka sa týka zodpovednosti bežného predajcu takého potravinárskeho výrobku. Ak odpoveď na druhú otázku závisí od odpovede na prvú otázku, možno obe prejudiciálne otázky skúmať spoločne.

26. Okrem toho, v rozpore so stanoviskom talianskej vlády, nie je nevyhnutné vyhlásiť druhú otázku za neprijateľnú, keďže sa týka politiky trestného práva členských štátov. Nie je úlohou Súdneho dvora skúmať, či povinnosti, ktoré ukladá smernica 2000/13, patria do oblasti vnútroštátneho trestného práva alebo správneho práva.

B — *Hlavné tvrdenia*

27. Lidl Italia sa domnieva, že jedine výrobca potravinárskeho výrobku je povinný rešpektovať povinné údaje na nálepke, stanovené smernicou 2000/13 na účely ochrany spotrebiteľa. Podľa tejto spoločnosti je zjavné, že subjekt zodpovedný len za uvádzanie výrobku na trh nemôže v žiadnom prípade disponovať informáciami, ktoré sa týkajú výlučne výrobného procesu. Tvrdí, že zodpovednosť predajcu možno založiť len v tom prípade, ak sa zúčastňuje na predbežnom balení výrobkov. Naopak, Lidl Italia sa domnieva, že niet žiadnej pochybnosti o tom, že uvedená smernica vylučuje pojem objektívnej zodpovednosti predajcu.

28. Talianska vláda tvrdí, že vzhľadom na zásadu ochrany legitímnej dôvery alebo zásadu dobrej viery uplatnenej v prospech predajcu výrobku, sa od výrobcu tohto výrobku vyžaduje, aby rešpektoval požiadavky v danej oblasti harmonizované právom Spoločenstva. Upresňuje, že túto zásadu nemožno uplatniť iba za predpokladu, že existujú osobitné ustanovenia, akým je nariadenie č. 178/2002.

29. Podľa francúzskej vlády členský štát je oprávnený vyžadovať, aby sa predajca potravinárskeho výrobku ubezpečil o presnosti údajov uvedených na nálepke. Uvádza, že cieľom je informovať a chrániť spotrebiteľa, najmä ak je výrobca usadený v inom členskom štáte. Pripúšťa však, že spochybnenie zodpovednosti predajcu v členskom štáte dovozu nezbavuje členský štát, v ktorom je usadený výrobca, povinnosti dohliadať na dodržiavanie povinností výrobcu v oblasti označovania. Podľa francúzskej vlády si príslušné orgány členských štátov môžu v tejto oblasti poskytovať vzájomnú administratívnu pomoc.

30. Španielska vláda, odvolávajúc sa na ochranu spotrebiteľa, zdôrazňuje, že nemožno *a priori* vylúčiť zodpovednosť všetkých subjektov, ktoré sa zúčastňujú na ktorejkoľvek z fáz, nevyhnutných na uvedenie výrobku na trh výrobkov a služieb, až kým nebude daný k dispozícii konečnému spotrebiteľovi. Upresňuje, že je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či podmienky pre uloženie sankcie dotknutému podniku sú splnené a či tento podnik konal tak, že ho možno označiť za vinného. Podľa španielskej vlády však výklad smernice 2000/13 nevylučuje možnosť sankcionovať správanie predajcu výrobku nezávisle od sankcie uloženej výrobcovi tým viac, že predajca je bližšie k spotrebiteľovi.

31. Holandská vláda zastáva názor, že vzhľadom na znenie cieľa smernice 2000/13, sú existujúce ustanovenia vo všeobecnosti určené všetkým subjektom, ktoré predávajú predbalené potravinárske výrobky. Podľa nej si ochrana spotrebiteľa vyžaduje, aby tam boli zahrnuté aj osoby, ktoré samotné nelepia nálepku na výrobok.

32. Komisia vychádza zo zásady, že otázka zodpovednosti nie je výslovne upravená v rámci smernice 2000/13. Konštatuje, že na základe tejto skutočnosti, sa povinnosť rešpektovať predpisy v oblasti označovania buď týka iba výrobcu alkoholického nápoja, alebo ide o rozšírenú zodpovednosť všetkých prevádzkovateľov v potravinárskej oblasti. Podľa Komisie, ochrana spotrebiteľa a článok 17 ods. 1 nariadenia č. 178/2002 v konečnom dôsledku uprednostňujú posledný uvedený výklad.

33. Komisia však upresňuje, že táto zodpovednosť subjektu predpokladá, aby mal uvedený subjekt možnosť kontrolovať, či skutočný alkoholometrický titer zodpovedá tomu, ktorý je uvedený na nálepke. Podľa Komisie toto konštatovanie patrí do oblasti preskúmania vnútroštátnym súdom. Domnieva sa, že si možno dokonale predstaviť, že v určitých prípadoch disponuje aj predajca výrobku kontrolnou právomocou v tejto oblasti.

C — *Právne posúdenie*

34. Prostredníctvom svojich prejudiciálnych otázok chce vnútroštátny súd v podstate zistiť, kto podľa smernice 2000/13 nesie zodpovednosť za údaje uvedené na nálepke predbaleného potravinárskeho výrobku a kto teda môže byť považovaný za zodpovedného v prípade nepresnosti týchto údajov.

35. V tomto prípade najskôr konštatujem, že otázka zodpovednosti za nepresnosť údajov nie je vyslovene upravená smernicou 2000/13. Je vhodné pripomenúť, že výber sankcií za porušenie povinností vyplývajúcich zo smernice 2000/13 patrí v podstate do vnútroštátneho práva. V tomto ohľade sa odvolávam na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej „zachovávajúc si výber sankcií, členské štáty musia... zabezpečiť to, aby porušenia práva Spoločenstva boli potrestané za hmotno-právnych a procesných podmienok, obdobných tým podmienkam, ktoré sú uplatniteľné na porušenia vnútroštátneho práva podobného charakteru a závažnosti a ktoré v každom prípade dávajú sankcii účinný, primeraný a odstrašujúci charakter“ [10].

36. Určenie adresátov dotknutých povinností vyplýva z práva Spoločenstva. Je však opodstatnené konštatovať, že adresáti povinností podľa smernice 2000/13 — a najmä jej článkov 2 a 3 — nie sú uvedení.

37. Naopak, na rozdiel od tvrdení Lidl Italia, toto nestačí na vyvodenie záveru, že bežný predajca výrobku nemôže byť v žiadnom prípade považovaný za zodpovedného za nepresnosť predmetných údajov, pretože túto zodpovednosť zjavne nemožno v žiadnom prípade vylúčiť. Inak by sa rovnaké tvrdenia mohli taktiež použiť v prospech všetkých ostatných potenciálne zodpovedných osôb, ktoré tiež nie sú výslovne uvedené.

38. Zjavne však nie je sporné, že existencia zodpovednosti za nepresné ustanovenia do

10 — Pozri najmä rozsudok z 3. mája 2005, Berlusconi a i., C-387/02, C-391/02 a C-403/02, Zb. s. I-3565, bod 65 s odkazmi na ďalšiu judikatúru.

značnej miery prispieva účinnosti cieľov sledovaných smernicou 2000/13.

Súdny dvor nedávno konštatoval, že „nie je v súlade so štruktúrou smernice a najmä jej článkom 7 ods. 3, aby sa znásoboval počet osôb, ktoré by mali byť zodpovedné za zhodu strojových zariadení“ [12].

39. V dôsledku toho je na účely určenia adresátov povinností vyplývajúcich zo smernice 2000/13 opodstatnené pristúpiť k výkladu ustanovení uvedenej smernice, opierajúc sa o ich zmysel a cieľ.

43. Je však potrebné zohľadniť skutočnosť, že v rámci smernice 2000/13, ktorá je predmetná v tomto prípade, výslovná právna úprava presne v tomto zmysle chýba. Najmä pokiaľ ide o už citovanú štruktúru článku 7 ods. 3 smernice 98/37, je vhodné uviesť, že toto pravidlo sa týka výlučne opatrení voči tým osobám, ktoré nalepili označenie alebo zostavili vyhlásenie.

1. Výlučná zodpovednosť výrobcu?

40. Najskôr je vhodné preskúmať prípad výlučnej zodpovednosti výrobcu predbaleného potravinárskeho výrobku.

41. Odhliadnuc od nedostatku ustanovení z tejto oblasti v smernici 2000/13, na túto hypotézu by sa mohli vzťahovať ustanovenia iných oblastí práva Spoločenstva.

44. Navyše smernica 98/37 sleduje iný cieľ, ktorým je zjednodušenie podmienok osvedčenia o zhode strojových zariadení, aby sa zabezpečil, ak je to možné, ich voľný pohyb na vnútornom trhu. Naopak, ako vyplýva zo šiesteho odôvodnenia smernice 2000/13, jej základné ciele sú „potreba informovať a chrániť spotrebiteľa“. Kým účel smernice 98/37 by bol dotknutý, ak by hospodárske subjekty, ktoré prichádzajú po výrobcovi — najmä dovozcovia dovážajúci strojové zariadenia z jedného členského štátu do

42. Takto je možné odvolať sa na článok 8 ods. 1 smernice 98/37/ES [11]. V tomto ohľade

11 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. júna 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení (Ú. v. ES L 207, s. 1; Mim. vyd. 13/020, s. 349).

12 — Rozsudok z 8. septembra 2005, Yonemoto, C-40/04, Zb. s. I-7755, bod 44.

druhého — mohli byť takisto považované za zodpovedné za ich zhodu, zodpovednosť viacerých osôb by smerovala k ochrane spotrebiteľa, keďže podnecuje všetkých členov distribučného reťazca, aby zabezpečili presnosť údajov na nálepkách a rozširuje možnosti konania spotrebiteľa.

45. Článok 1 smernice 85/374/EHS [13] však tiež stanovuje zásadu zodpovednosti výrobcu za chybné výrobky, kým druhé odôvodnenie tejto smernice zdôrazňuje, že zodpovednosť bez zavinenia na strane výrobcu je jediným prostriedkom primeraného riešenia problému, typického pre súčasnosť charakterizovanú čoraz dokonalejšou technikou, spravodlivým rozdelením rizík vyplývajúcich z modernej výroby techniky.

46. Napriek tomu však zásadná zodpovednosť výrobcu stanovená v článku 1 smernice 85/374 nie je absolútna. V štvrtom a piatom odôvodnení je napríklad uvedené, že ochrana spotrebiteľa si vyžaduje, aby všetci výrobcovia zapojení do výrobného procesu podliehali zodpovednosti, ak ich konečný výrobok, súčiastka alebo surovina, ktorú dodali, bola chybná, a aby poškodená osoba bola oprávnená požadovať plnú náhradu škody od ktorejkoľvek z nich. V tomto zmysle článok 3 ods. 2 smernice 85/374 na jednej strane rozširuje pojem výrobcu na všetky osoby dovážajúce do Spoločenstva výrobok na predaj, nájom alebo prenájom, alebo akoukoľvek inou formou distribúcie v rámci obchodovania. Na druhej strane, článok 3 ods. 3 smernice 85/374 stanovuje subsidiárnu zodpovednosť dodávateľa v prípade, keď nie je možné zistiť výrobcu výrobku.

47. Nakoniec je nutné podotknúť, že smernica 85/374 bola založená na článku 100 Zmluvy o EHS (zmenený na článok 100 Zmluvy ES, ďalej zmenený, teraz článok 94 ES), a predstavuje tak smernicu vnútorného trhu a nie smernicu podľa článku 153 ES. [14]

48. Vzhľadom na uvedené, berúc do úvahy zmysel a účel smernice 2000/13, nemožno v prípade nepresných údajov v označovaní nadobudnúť presvedčenie o výlučnej zodpovednosti výrobcu. Domnievam sa, že francúzska, španielska a holandská vláda, ako aj Komisia správne zdôraznili ochranu spotrebiteľa stanovenú smernicou 2000/13. Podľa

13 — Smernica Rady z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky (Ú. v. ES L 210, s. 29; Mim. vyd. 15/001, s. 257).

14 — K tomuto bodu pozri rozsudok z 25. apríla 2002, Komisia/Francúzsko, C-52/00, Zb. s. I-3827, bod 14.

ustálenej judikatúry [15] je pri výklade ustanovenia práva Spoločenstva nevyhnutné posudzovať nielen jeho znenie, ale tiež kontext, v ktorom sa objavuje, a ciele pravidiel, ktorých je súčasťou.

2. Zodpovednosť iných osôb, dokonca všetkých osôb, ktoré sa zúčastňujú procesu výroby a distribúcie?

49. Preto je vhodné si položiť otázku, do akej miery prichádza do úvahy predpoklad zodpovednosti iných osôb, dokonca všetkých osôb, ktoré sa zúčastňujú procesu výroby a distribúcie.

50. Zodpovednosť všetkých osôb, ktoré sa zúčastnili procesu výroby a distribúcie, je najmä stanovená v článku 6 ods. 1 smernice 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov [16]. Na základe tohto ustanovenia sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby výrobcovia a distributéri dodržiavali svoje povinnosti na základe tejto smernice tak, aby boli výrobky uvedené na trh bezpečné.

51. V oblasti označovania kozmetických výrobkov a potravín, samotný Súdny dvor [17] už z dôvodov týkajúcich sa ochrany zdravia uviedol možnosť uložiť tak výrobcovi, ako aj predajcovi povinnosť predložiť v prípade pochybností dôkaz o správnosti všetkých skutočností uvedených na označení.

52. Medzi výlučnou zodpovednosťou výrobcu a zodpovednosťou všetkých členov reťazca výroby a distribúcie možno uvažovať aj o stredných riešeniach, čo možno konštatovať vzhľadom na zoznam alternatívnych riešení, uvedený v článku 3 ods. 1 bode 7 smernice 2000/13, na základe ktorého označenie potraviny musí obsahovať meno alebo

15 — Pozri najmä rozsudky zo 14. októbra 1999, Adidas, C-223/98, Zb. s. I-7081, bod 23; z 18. mája 2000, KVS International, C-301/98, Zb. s. I-3583, bod 21; z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia, C-156/98, Zb. s. I-6857, bod 50; zo 14. júna 2001, Kvaerner, C-191/99, Zb. s. I-4447, bod 30; z 10. decembra 2002, British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco, C-491/01, Zb. s. I-11453, bod 203, a z 13. novembra 2003, Granarolo, C-294/01, Zb. s. I-13429, bod 34, z ktorých každý obsahuje ďalšie odkazy.

16 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 3. decembra 2001 (Ú. v. ES L 11, 2002, s. 4; Mim. vyd. 15/006, s. 447).

17 — Rozsudok z 28. januára 1999, Unilever, C-77/97, Zb. s. I-431, bod 35, týkajúci sa označovania kozmetických výrobkov. Pozri tiež rozsudky z 23. januára 2003, Sterbenz a Haug, C-421/00, C-426/00 a C-16/01, Zb. s. I-1065, bod 38, týkajúci sa označovania potravín, a z 15. júla 2004, Douwe Egberts, C-239/02, Zb. s. I-7007, bod 42.

obchodné meno výrobcu alebo baliarne *alebo* (to zdôrazňujem) predávajúceho, ktorý je usadený v rámci Spoločenstva.

53. V tomto ohľade je vhodné uviesť, že skoršie ustanovenia — to znamená smernica 79/112 — boli prijaté s cieľom informovať a chrániť konečného spotrebiteľa potravín, najmä čo sa týka druhu, identity, vlastností, zloženia, množstva, trvanlivosti, pôvodu alebo miesta pôvodu, spôsobu výroby alebo produkcie týchto výrobkov. [18] Toto konštatovanie je dôležité, keďže z odôvodnenia č. 1 smernice 2000/13 vyplýva, že táto nemá za cieľ celkovú reformu, a preto je možné vylúčiť zmenu citovaného cieľa.

54. Hlavným účelom článku 3 ods. 1 bodu 7 smernice 2000/13 je najmä umožniť spotrebiteľovi kontakt so subjektmi zodpovednými za výrobu alebo uvádzanie potraviny na trh, aby im mohol predložiť svoju pozitívnu alebo negatívnu kritiku týkajúcu sa zakúpeného výrobku. [19] Tento cieľ však možno dosiahnuť len vtedy, ak konečný spotrebiteľ bude môcť dotknuté osoby ľahko identifikovať.

55. V tomto ohľade Súdny dvor v kontexte veci Dega [20] konštatoval, že výrobcov a baliareň treba odlíšiť od predajcov. Prví uvedení sú v podstate subjekty stále a ľahko identifikovateľné, takže ich prípadné pôsobenie mimo územia Spoločenstva nespôsobuje ťažkosti. Naopak, predajcovia sú vo všeobecnosti menšie subjekty, a preto je ťažšie ich identifikovať, najmä ak sú usadení mimo územia Spoločenstva. To je dôvod, pre ktorý zákonodarca Spoločenstva stanovil, na účely pravidiel označovania potravinárskych výrobkov, odlišné pravidlá pre subjekty, podľa toho, či ide o výrobcov alebo baliarne na jednej strane, alebo predajcov na druhej strane. Pokiaľ ide o osoby uvedené na prvom mieste, označenie na obale môže, v súlade s článkom 3 ods. 1 bodom 7 smernice 2000/13 uvádzať bez rozdielu údaje o výrobcovi alebo baliarni usadenej v rámci Spoločenstva alebo mimo tohto rámca, kým pri osobách uvedených na druhom mieste označenie môže obsahovať údaje o predajcovi, iba ak je usadený v rámci Spoločenstva.

56. Úvaha, podľa ktorej výrobca nie je jediný, koho možno považovať za zodpovedného v prípade chybného označenia, je tiež pod-

18 — Pozri rozsudky zo 14. júla 1988, Smanor, 298/87, Zb. s. 4489, bod 30, a zo 17. septembra 1997, Dega, C-83/96, Zb. s. I-5001, bod 16.

19 — Rozsudok Dega, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 17, týkajúci sa predchádzajúcich ustanovení, to znamená ustanovení článku 3 ods. 1 bodu 6 smernice 79/112, s odvolaním sa na odpoveď Komisie na písomnú otázku č. E-2170/95 (Ú. v. ES C 340, 1995, s. 19).

20 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 18, body 18 a 19.

porená tvrdením Komisie s odvolaním sa na článok 16 smernice 2000/13: ak podľa tohto článku údaje na nálepke môžu byť tiež uvedené v inom jazyku, ako je jazyk výrobcu, je zjavne logické predpokladať, že predajca zohráva dôležitú úlohu pri zabezpečení dodržiavania pravidiel označovania, teda pri uistení, že konečný spotrebiteľ dostane v pre neho ľahko zrozumiteľnom jazyku všetky potrebné informácie o predávanom výrobku, čo však nič nenaznačuje o tom, či mu možno pripísať zodpovednosť za správnosť dotknutých údajov.

57. Na podporu výkladu, podľa ktorého výrobca nie je jediný, komu možno pripísať zodpovednosť za správnosť údajov na nálepkách, sa možno tiež odvolať na nariadenie č. 178/2002. Súdny dvor v inej veci [21] konštatoval, že nariadenie má vo vzťahu k smernici 2002/46/ES [22] doplňujúcu funkciu najmä preto, že nariadenie predstavuje všeobecnú normu. V predmetnom prípade to pravdepodobne nebude inak, pokiaľ ide o smernicu 2000/13, ak berieme do úvahy skutočnosť, že smernica 2000/13 a nariadenie č. 178/2002 majú rovnaký účel, ktorým je ochrana spotrebiteľa v potravinárskom odvetví.

58. Na základe článku 17 ods. 1 nariadenia č. 178/2002 [23] zabezpečia prevádzkovatelia potravinárskych a krmivárskych podnikov vo všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie v podnikoch, ktoré riadia, aby potraviny alebo krmivá spĺňali požiadavky právnej úpravy potravín, ktoré sa týkajú ich činností, a budú overovať, či sa tieto požiadavky plnia.

59. V tomto zmysle by čoraz komplexnejšie a nepriehľadnejšie vzájomné pôsobenie medzi výrobcami, priemyselnými výrobcami a predajcami v podstate vyžadovalo skôr spoločnú zodpovednosť ako individuálnu zodpovednosť. [24]

21 — Rozsudok z 9. júna 2005, HLH Warenvertrieb a Orthica, C-211/03, C-299/03 a C-316/03 až C-318/03, Zb. s. I-5141, body 36 a 38.

22 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 10. júna 2002 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa potravinových doplnkov (Ú. v. ES L 183, s. 51; Mim. vyd. 13/029, s. 490).

23 — Článok 17 ods. 1 nariadenia č. 178/2002 sa uplatňuje ako nástroj výkladu, hoci *ratione temporis* nie je priamo uplatniteľný v prejednávanom prípade, keďže v súlade s jeho článkom 65 nadobudlo toto nariadenie účinnosť až 1. januára 2005.

24 — V tejto veci pozri tiež „Usmernenia pre uplatňovanie článkov 11, 12, 16, 17, 18, 19 a 20 nariadenia (ES) č. 178/2002 vo všeobecnej právnej úprave o potravinách", *Závery Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat*, I.3.2. Zodpovednosti; je však potrebné poznamenať, že tento dokument nie je formálne právne záväzný a v prípade sporu je rozhodujúca právomoc výkladu v rukách Súdneho dvora; to by však nemala byť prekážka pre to, aby uskutočnené vyhlásenia boli v podstate zohľadnené v rámci výkladu.

60. Zo všetkého, čo bolo uvedené, vyplýva, že články 2, 3 a 12 smernice 2000/13 nie je vhodné vykladať v tom zmysle, že povinnosti nimi stanovené sú záväzné len pre výrobcu predbalenej potraviny. Naopak, možno uvažovať o zodpovednosti všetkých osôb, ktoré sa zúčastňujú procesu výroby a distribúcie.

3. Podmienka vzniku zodpovednosti iných osôb, ktoré sa zúčastňujú procesu výroby a distribúcie

61. Zodpovednosť za presnosť nálepiek na potravinách v súlade so zásadou rovnosti predpokladá, aby dotknutá osoba mohla kontrolovať, či údaje uvedené na nálepke výrobku sú presné. [25]

62. V tejto súvislosti Lidl Italia správne tvrdí, že vo všeobecnosti predajca výrobku nekontroluje proces výroby tohto výrobku. [26]

63. V určitých prípadoch však nie je úplne vylúčené, aby mal predajca možnosť kontroly v danej oblasti. Lidl Italia to nepopiera, keďže uvádza, že predajcu, ktorý sa zúčastnil na predbežnom balení výrobkov, možno považovať za zodpovedného. V tomto ohľade Komisia poukazuje na to, že niektorí predajcovia (napríklad veľké obchodné reťazce) sú dostatočne silní na to, aby stanovili pre výrobcov pravidlá alebo podmienky kvality v oblasti výroby potravinárskych výrobkov, ktorých rešpektovanie možno zabezpečiť pomocou overovacích programov alebo pravidelných kontrol. Okrem toho, v iných prípadoch musia dokonca priamo predajcovia byť schopní uskutočniť efektívnu kontrolu presnosti údajov uvedených na nálepke. [27]

64. Preto je úlohou vnútroštátneho súdu, aby s konečnou platnosťou preskúmal, či predajca dotknutého alkoholického nápoja je skutočne schopný overiť, či údaje nachádzajúce sa na nálepke zodpovedajú skutočnému objemu alkoholu.

25 — Pozri napríklad vysvetlenia týkajúce sa článku 17 nariadenia č. 178/2002 v dokumente citovanom v poznámke pod čiarou 24 bode I.2., Dôsledky: „under his/their control".

26 — Nie je relevantné, či toto tvrdenie je pravdivé, aj pokiaľ ide o výrobky predávané pod tzv. „vlastnou" značkou, keďže dotknutý výrobok v predmetnej veci nebol predávaný pod tzv. „vlastnou značkou" predajcovi.

27 — Takto niektorí veľkoobchodníci nakupujú veľké množstvá vína bez obalu a plnia ho do fliaš až v čase predaja.

V — Návrh

65. Vzhľadom na prechádzajúce úvahy navrhujem odpovedať na prejudiciálne otázky takto:

Články 2, 3 a 12 smernice 2000/13/ES Európskeho parlamentu a Rady z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín nemožno vykladať tak, že povinnosti nimi stanovené sú záväzné len pre výrobcu predbalenej potraviny. V tejto oblasti sú rovnako zodpovedné všetky osoby, ktoré sa zúčastňujú procesu výroby a distribúcie, avšak pod podmienkou, že sú skutočne schopní overiť presnosť údajov uvedených na nálepke potraviny. Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby vykonal zistenia skutkových okolností.